अनर्थाःअर्थहीनाः ननुनिश्चितंधीरानिःसंशयादुर्लभाइत्यर्थः ॥ ४३ ॥ अनर्थोराज्यच्युतिः कर्मणिपौरुषे ॥ ४४ ॥ असिद्धिरितिछेदः कृतेपिपौरुषेयदिफलासिद्धिरेवस्यात्तर्हितदेवतेतवृकोदरादीनां अभिमानंसाकल्येनप्रमाणंराज्यानर्हत्वेस्यात् तदाराज्याशाविच्छेदान्ममराज्यार्थमुद्वेगःस्यादितिभावः॥ ४५॥ अन्येषामस्माकंवाकर्मसफलंयथातथाकृतकर्मैवविप्रकर्षेणकर्मकरणांतेबुध्येत त्वंत्वकृतकर्मा तत्कथंबुध्येरितिभावः॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ निर्वेदोवैराग्यं द्वावन्यौपौरुषानिर्वेदौ अत्रफलसिद्धौ ॥५० ॥ सिद्धिरसिद्धिर्वास्तुकिंत्वप्रवृत्तिरेवमास्त्वित्यर्थः बहूनांसर्वेषांसमवायेसमुदाये भावानां कारणानां ॥ ५१ ॥ गुणःअप्रधानमंगंतदभावे गुणःशौर्यादिः ॥ ५२ ॥ उपायाःसामादयः स्वस्तिवृद्धयेकल्याणवृद्धये ॥ ५३ ॥ अप्रमत्तेनेति तत्देशकालादियोगाख्यं कार्यंआदरणीयं तत्रपराक्रमःपुरु

अनर्थाःसंशयावस्थाःसिद्धंतेमुक्तसंशयाः ॥ धीरानराःकर्मरतानतुनिःसंशयाःक्वचित् ॥ ४३ ॥ एकांतेनत्वनर्थोयंवर्त्ततेऽस्मासुसांप्रतं ॥ सतुनिःसंशयंन स्यात्त्वयिकर्मण्यवस्थिते॥ ४४ ॥ अथवाऽसिद्धिरेवस्यादभिमानंतदेवते ॥ वृकोदरस्यबीभत्सोर्भात्रोश्चयमयोरपि ॥ ४५ ॥ अन्येषांकर्मसफलमस्माकम पिवापुनः॥ विप्रकर्षेणबुद्ध्येतकृतकर्मायथाफलं ॥ ४६ ॥ पृथिवींलांगलेनेहभित्वाबीजंवपत्युत ॥ आस्तेथकर्षकस्तूष्णींपर्जन्यस्तत्रकारणं ॥ ४७ ॥ वृष्टिश्चे न्नानुगृह्णीयादनेनास्तत्रकर्षकः॥ यदन्यःपुरुषःकुर्यात्तत्कृतंसफलंमया ॥ ४८ ॥ तच्चेदंफलमस्माकमपराधोनमेक्वचित् ॥ इतिधीरोन्ववेक्ष्यैवनात्मानंतत्रगर्ह येत् ॥४९॥ कुर्वतोनार्थसिद्धिर्मेभवतीतिहभारत॥ निर्वेदोनात्रकर्त्तव्योद्वावन्यौत्यत्रकारणं॥५०॥ सिद्धिर्वाप्यथवाऽसिद्धिरप्रवृत्तिरतोन्यथा॥ बहूनांसमवा येहिभावानांकर्मसिद्धयः ॥ ५१ ॥ गुणाभावेफलंन्यूनंभवत्यफलमेवच ॥ अनारंभेहिनफलंनगुणोदृश्यतेक्वचित् ॥ ५२ ॥ देशकालावुपायांश्चमंगलंस्वस्ति वृद्धये॥ युनक्तिमेधयाधीरोयथाशक्तियथाबलं ॥ ५३ ॥ अप्रमत्तेनतत्कार्यमुपदेष्टापराक्रमः ॥ भूयिष्ठंकर्मयोगेषुदृश्यमेवपराक्रमः॥ ५४ ॥ यत्रधीमानवे क्षेतश्रेयांसंबहुभिर्गुणैः ॥ साम्नैवार्थंततोलिप्सेत्कर्मचास्मैप्रयोजयेत् ॥ ५५ ॥ व्यसनंवास्यकांक्षेतविवासंवायुधिष्ठिर॥ अपिसिंधोर्गिरेर्वापिकिंपुनर्मर्त्यध र्मिणः॥ ५६ ॥ उत्थानयुक्तःसततंपरेषामंतरैषणे॥ आनृण्यमाप्नोतिनरःपरस्यात्मनएवच॥ ५७॥

षकारस्तुउपदेष्टाकार्यकर्त्तामुख्यइत्यर्थः भूयिष्ठंश्रेष्ठं कर्मयोगेषुकार्यघटनासुपराक्रमः दृश्यमेवप्रसिद्धएवश्रेष्ठत्वेन तस्मात्पराक्रमेयतितव्यमितिभावः ॥ ५४ ॥ ननुभ्रातृषुधार्त्तराष्ट्रेषुकथंपराक्रांतुंशक्यमि त्याशंक्यसामासंभवमाह यत्रेति अवेक्षेतआदरंकुर्यात् श्रेयांसंप्रशस्ततरंकर्मचभेदंदानाख्यंवा ॥ ५५ ॥ दुर्मेधसिदुर्योधनेतुनसामभेददानानामुपायानांसंभवोस्ति अतस्तत्रदंडएवश्रेयानित्याह व्यसनमिति व्यसनंराष्ट्रोपद्रवादि विवासनंदेशान्निःसारणं ॥ ५६ ॥ उत्थानयुक्तःयत्नवान् अंतरैषणेछिद्रान्वेषणे आनृण्यंनिर्दोषत्वं परस्यामात्यादेः ॥ ५७ ॥

Digitized by Google